

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

29. juni 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 365 (Alm. del) af 21. juni 2022 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren opdatere svaret på FIU alm. del – spørgsmål 438 (folketingsåret 2020-21), hvor effekten af regeringens økonomiske politik på disponibel indkomst er opdelt på indkomstdeciler og virkningen på Gini-koefficienten? Opdateringen bedes medtage effekten af ”Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene” af 14. juni 2022.

Svar

Regeringens politik skønnes samlet set at bidrage til at øge velstanden i Danmark målt ved BNP med 2,8 mia. kr. (2022-priser) i 2030¹. Siden folketingsvalget er der således gennemført initiativer, som øger den strukturelle beskæftigelse med 1.600 fuldtidspersoner i 2030 og bidrager til at øge produktiviteten.

Det kan desuden bemærkes, at velstanden i Danmark er øget siden folketingsvalget i 2019. BNP er således samlet set vokset med 165 mia. kr. (2022-priser) fra 1. kvartal 2019 til 1. kvartal 2022, svarende til 23.000 kr. pr. person siden 2019, *jf. Økonomisk Redegørelse, maj 2022*, hvilket blandt andet skyldes, at Danmark er et af de lande, der har klaret sig bedst gennem coronakrisen.

Når fordelingsvirkninger af politiske initiativer opgøres, så indregnes alene de umiddelbare virkninger på de disponible indkomster i befolkningen. Eksempelvis indregnes betydningen af adfærdseffekter ikke i fordelingsberegninger, da man ikke på forhånd kan vide, hvilke konkrete personer der vil ændre adfærd – og hvor meget, fx i form af ændret arbejdsudbud eller ændret forbrug.

I besvarelsen indgår initiativer, som med de økonomiske ministeriers gængse regneprincipper skønnes at have fordelingsvirkninger ved fuldt indfasede regler. Besvarelsen tager udgangspunkt i fordelingsvirkningerne opgjort i revideret svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 af 8. september 2021, samt fordelingsvirkninger af *Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene*.

Fordelingsvirkningerne af initiativer i følgende aftaler er inkluderet i besvarelsen:

¹ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 250 (Alm. del) af 19. april 2022.

- Aftale om ret til seniorpension
- Finansloven for 2020
- Klimaafale for energi og industri mv. 2020
- Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi
- Kompensation til boligejerne og fortsat tryghed om boligbeskatningen
- Aftale om en ny ret til tidlig tilbagetrækning
- Aftale om grøn omstilling af vejtransporten
- Finansloven for 2021
- Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023
- Finansloven for 2022
- Ny reformpakke for dansk økonomi (Danmark kan mere I)
- Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene

De enkelte initiativer er opdelt i tre kategorier: 1) Initiativer, der har direkte virkning på de disponible indkomster og dermed indkomstforskellene i befolkningen, 2) initiativer, der vedrører forbrugsafgifter, og som ikke direkte påvirker indkomstforskellene, samt 3) initiativer, der er målrettet erhvervslivet.

Virkningerne af de enkelte initiativer ikke er genberegnet i forbindelse med besvarelsen af dette spørgsmål. Der henvises således til revideret svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 af 8. september 2021 for en opgørelse af virkningen af de enkelte initiativer. Virkningen af initiativer i *Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene* er opgjort nedenfor.

Fordelingsvirkninger af Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene

I aftalen indgår følgende initiativer, som skønnes at have fordelingsvirkninger ved fuldt indfasede regler:

- Ydelsesforbedringer i kontanthjælpssystemet
- Afskaffelse af boligstøtte ved forældre køb

Begge initiativer har en direkte virkning på indkomstforskellene i befolkningen. Dvs. det er initiativer, der påvirker ydelsessystemet eller på anden måde har direkte virkning på de disponible indkomster.

I overensstemmelse med den sædvanlige metode til opgørelse af fordelingsvirkninger medregnes alene de umiddelbare virkninger på de disponible indkomster. Det betyder, at eventuelle adfærdsvirkninger ikke er medtaget i opgørelserne.

Samlet set øger aftalen de disponible indkomster for 1.-4. indkomstdecil, hvilket reducerer indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med 0,06 pct.-point, jf. tabel 1.

Tabel 1**Oversigt over fordelingsvirkninger af Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene**

	Indkomstdecil										Gini- koef- ficient
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Pct.- point
	--- Gennemsnitlig ændring i pct.af disponibel indkomst ---										
Ydelsesforbedringer i kontanthjælpssystemet	1,41	0,21	0,04	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,07
Afskaffelse af boligstøtte ved forældrebetaling	-0,11	-0,07	-0,02	-0,01	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Samlet virkning af Aftale om nyt kontanthjælpssystem med plads til børnene	1,30	0,14	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,06

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Den samlede virkning af aftalen omfatter kun initiativer med direkte virkning på disponible indkomster – og ikke initiativer, der ændrer udgifterne til det offentlige forbrug.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag

Aftalen indeholder også velfærdsprioriteringer, der ændrer udgifterne til det offentlige forbrug, fx medicintilskud til kontanthjælpsmodtagere. Disse initiativer vil have en væsentlig betydning for de udvidede forbrugsmulighederne for de berørte i bunden af indkomstfordelingen, hvilket vil nedbringe uligheden i bredere forstand.²

De samlede fordelingsvirkninger

I tabel 2 er der til illustration foretaget en simpel summering af fordelingsvirkningen af de enkelte initiativer. Det er i den sammenhæng vigtigt at bemærke, at virkningerne af de enkelte initiativer bygger på tidligere offentliggjorte opgørelser i forbindelse med folketingsvar, faktaark mv. Det betyder, at initiativerne er regnet på forskelligt datagrundlag, og at nogle initiativer er opgjort med 2025-virkning, mens andre er opgjort med 2030-virkning. De samlede fordelingsvirkninger er opgjort som summen af de isolerede virkninger, hvorfor summen af de enkelte initiativer ikke omfatter eventuelle samspilseffekter.

Med forbehold for dette skønnes initiativer med direkte virkning på de disponible indkomster samlet set at øge indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten med 0,03 pct.-point, jf. tabel 2.

Indregnes den ækvivalente virkning af initiativer vedrørende forbrugsafgifter, medfører regeringens politik samlet set en stigning i indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten på 0,16 pct.-point.

Særligt initiativet om højere tobaksafgifter øger indkomstforskellene (inkl. ækvivalent virkning af øvrige initiativer vedr. forbrugsafgifter). Ses der bort fra denne virkning, er den samlede fordelingsvirkning omtrent neutral, svarende til en marginal stigning i Gini-koefficienten på 0,01 pct.-point.

² De udvidede forbrugsmuligheder er lig summen af den disponible indkomst og det individualiserbare offentlige forbrug.

Tabel 2**Oversigt over fordelingsvirkninger (indkomstforskelle samt virkning af forbrugsafgifter og initiativer målrettet erhverv)**

	Indkomstdecil										Gini- koef- ficient
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Pct.- point
	--- Gennemsnitlig ændring i pct.af disponibel indkomst ---										
Initiativer med direkte virkning	0,76	0,10	0,05	0,11	0,20	0,32	0,47	0,55	0,58	0,14	0,03
Initiativer vedr. forbrugsafgifter	-1,19	-0,86	-0,79	-0,67	-0,56	-0,40	-0,33	-0,26	-0,19	0,03	0,13
Initiativer målrettet erhvervslivet	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	-0,36	0,00
Samlet virkning (inkl. ækvivalent virkning af initiativer vedr. forbrugsafgifter)	-0,79	-1,13	-1,10	-0,93	-0,72	-0,45	-0,22	-0,07	0,03	-0,19	0,16
- Ekskl. initiativ om forhøjelse af afgifterne på cigaretter og røgtobak mv.	0,69	-0,25	-0,32	-0,28	-0,18	0,02	0,17	0,25	0,29	-0,07	0,01

Anm.: Fordelingsvirkningerne er opgjort ud fra den familieækvivalerede disponibel indkomst. Ændring i afgiftsbetaling er indregnet som ækvivalent ændring i disponibel indkomst.

Kilde: Revideret svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 438 af 8. september 2021 og egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det skal understreges, at initiativer med betydning for den offentlige service ikke indgår i besvarelsen, selvom de understøtter lige muligheder i samfundet som fx at fjerne barrierer for social mobilitet og understøtte lige adgang til uddannelse, arbejde og sundhed mv. Det kan fx være minimumsnormeringer, fri tandlæge til unge, initiativer målrettet udsatte børn mv. Fordelingsvirkninger målt ved Gini-koefficienten fortæller dermed ikke hele historien om ulighed.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister